

Hele er søgt indført ved den nævnte Lov af 1857. Jeg troer ikke, at jeg yderligere behøver at ubiville, hvorledes det formeentlig vilde sømme sig daarligt for Staten, om den vilde trække sig tilbage fra paa hine enkelte Steder at gjøre de Offre, hvorom der kunde være Spørgsmaal for tilfulde at gennemføre den Tanke, som er nedlagt i Loven af 30te December 1857, paa samme Tid som Statsmagten ikke har trykket sig ved at fordræ Principet om fri Næring gennemført, selv hvor det i mange Tilfælde kunde komme til at trykke de enkelte Borgere haardt i Obergangstiden. Forsaavidt er der altsaa Enighed mellem Udvalgets Medlemmer, men Fleertallet har meent, saaledes som det nærmere blev fremstillet af den ærede Ordfører, at man ikke skulde give mere for Monopolet, end hvad der kunde siges at være en rimelig Erstatning, og denne rimelige Erstatning har Fleertallet ikke anseet at være 14,000 Rb., som et æret Medlem (H. Hage) og jeg have foreslaaet, men derimod kun 10,000 Rb. Med denne Anskuelse, at 10,000 Rb. skulde være en rimelig Erstatning, har jeg at fremsføre den almindelige Bemærkning, at det forekommer mig, at den er bygget paa et aldeles løst Skøn. De ærede Medlemmer af Thinget ville have erfaret, at Udvalget fandt, at der ikke forelaae tilstrækkelige Data til derpaa at begrunde en Mening om Værdien af det Monopol, om hvis Afsløsning der er Spørgsmaal, og at Udvalget derfor har henvendt sig til Ministeriet med Anmodning om at lade kyndige Mænd optage en Skjønnsforretning, der kunde tjene Udvalget til nogen Veiledning. Naar nu denne Anmodning fra Udvalgets Side er bleven efterkommet af Ministeriet, naar der er bleven optaget den Skjønnsforretning, der som Bilag til Udvalgets Betænkning er meddeelt Thinget, forekommer det mig, at man i denne Betænkning har Noget at holde sig til, men at man ved at forlade det Skøn, som disse Mænd have afgivet, kommer ind paa det aldeles Uvisse. Den ærede Ordfører httrede vel, at han ansaae det for sin Opgave, underhaanden at indhente saa mange Oplysninger om Forholdet, som vel var muligt, og at han ad privat Veie var kommen til det Resultat, at de af ham med flere andre Medlemmer foreslaaede 10,000

Rb. maatte ansees for at være en passende Erstatning; men jeg maa tillade mig at fremsføre, at det ikke gaar an i et Tilfælde som dette at sætte private, løst henkastede Angivelser istedetfor det Resultat, der fremgaaer af en omhyggelig og paa formelig Maade optagen Skjønnsforretning, og allermindest troer jeg, at det er rigtigt at gjøre det i et Tilfælde som dette, hvor Udvalget selv har foranlediget og fremkaldt den Skjønnsforretning, hvorom her er Tale. Naar fremdeles den ærede Ordfører henviste til forskjellige Data, hentede fra selve Betænkningen, som formeentligen skulde tale for, at 10,000 Rb. maatte ansees for tilstrækkelige, saa troer jeg ikke, at han har været heldig. Det staaer anført i Udvalgets Fleertals Betænkning, at ihvorvel det er opgivet, at Eiendommen staaer den paagjældende Mand i en Priis af 23,895 Rb., altsaa saa nær 24,000 Rb., saa skulde det dog være i sin Orden, at man gik ud fra, at Eiendommen kun staaer ham i 15,895 Rb. eller henved 16,000 Rb., idet nemlig de 8000 Rb., som Eieren har opgivet at have kostet paa Eiendommen, efterat han overtog den, ikke skulde tages med i Betragtning; det forekommer mig imidlertid, at dette Raisonnement er aldeles urigtigt. Der siges vel, at man ikke kan tage Hensyn til disse 8000 Rb., da det maa antages, at en Deel af disse Udgifter ere udrede af det Proveni, Eiendommen har givet, navnlig ved Hjælp af Eneretten; men det forekommer mig, at det maa blive aldeles uden Indflydelse paa Spørgsmaalet om den Priis, hvori Eiendommen staaer denne Mand, om han har skaffet den Tilstand ved den tilstede, hvori den til en given Tid er, ved Hjælp af Penge, han har taget af den ene eller den anden af sine Lommer; det maa være ligegyldigt, om han bruger de Penge, som Besiddelsen af Eiendommen giver ham, til visse Diemed, om han bruger netop disse Penge til dermed at forbedre Eiendommen, eller om han bruger andre Penge dertil, medens de Penge, som Eiendommen kaster af sig, medgaae til dagligt Forbrug; saa dette Raisonnement forekommer mig at være aldeles sjaævt. Dersom vi da nu vilde holde os til det, Eiendommen staaer Manden i, nemlig en Priis af henved 24,000 Rb., saa vilde han dog, selv naar man